

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

Viețile Sfinților

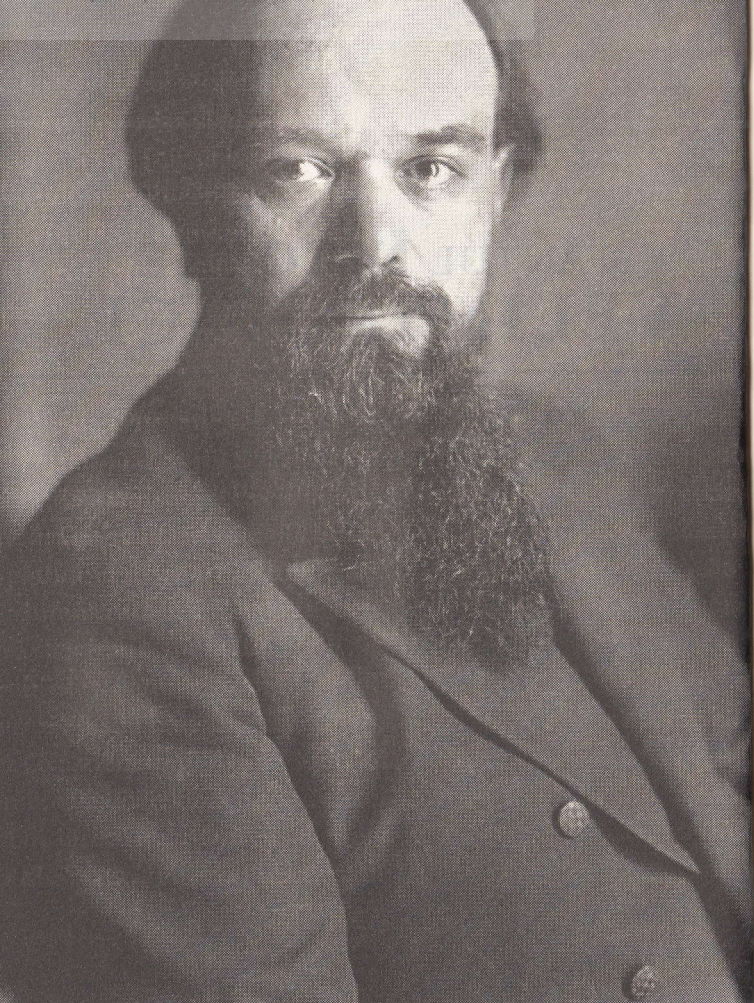
SFÂNTUL NICOLAE
VELIMIROVICI

VĂZĂTOR DE TAINĂ ȘI
VĂZĂTOR DE DUMNEZEU

Traducere din limba sârbă de
IONUȚ și SLADJANA GURGU

PREȘANIA

9786068195506

Viața Sfântului Nicolae Velimirovici Noul Gură-de-Aur, Episcopul Ohridei și Jicei

Sfântul și de-Dumnezeu-purtătorul părintele nostru, Episcopul Nicolae de fericită pomenire, s'a născut în zorii zilei de 23 Decembrie 1880, de praznicul Sfântului Naum al Ohridei, din părinți Sârbi binecredincioși, pe nume Dragomir și Katarina Velimirovici, în sătucul Lelici, doar la opt kilometri sud-vest de Valievo, oraș aflat la poalele munților Povlen din Serbia apuseană. Deoarece s'a născut foarte bolnăvicios, acest copil al lui Dumnezeu a fost botezat la scurtă vreme după naștere. I s'a dat numele Nikolai, după numele sfântului ocrotitor al casei, Sfântul Nicolae al Mirelor Likiei, prăznuit la 6 Decembrie. Nikolai era cel dintâi fiu al lui Dragomir și al Katerinei, și a fost urmat de alți opt copii, care, din nefericire, au murit mai târziu cu toții, în timpul celui de-al Doilea

Război Mondial. Botezul micului Nikolai a avut loc la Mănăstirea Celie și a fost săvârșit de iubitul Părinte Andrei, parohul bisericii din Lelici.

Părinții lui Nikolai erau țărani credincioși, care își întrerupeau întotdeauna munca pentru rugăciune, țineau posturile și rânduiala liturgică a Bisericii Ortodoxe. Mama lui, Katarina, femeie credincioasă, a fost cea care i-a dat lui Nikolai cele dintâi învățăminte despre Dumnezeu, Iisus Hristos, viețile sfinților și praznicele anului bisericesc. Adeseori, Nikolai putea fi văzut mergând dus de mână împreună cu mama lui la Mănăstirea Celie – un drum de cinci kilometri – pentru a se ruga și a se împărtăși. Mai târziu, pe vremea când era episcop, Nicolae își aducea aminte de aceste lecții despre Dumnezeu și de plimbările cu mama lui ca fiind cele mai marcante experiențe din viață. A scris despre ele într-o poezie autobiografică scrisă în Sârbă, numită „Rugăciunile unui întemnițat” (1952).

Educația lui Nikolai a început în Mănăstirea Celie, închinată Sfinților Arhangheli Mihail și Gavriil – locul în care tatăl lui, Dragomir, nădăjduia să învețe pentru a ajunge un conducător și un protector al satului său, Lelici. Părintele Andrei l-a învățat

pe micul Nikola – așa i se spunea în Lelici – cititul, scrisul și aritmetica. Pe lângă aceste lecții, Părintele Andrei, duhovnicul micului Nikola, l-a învățat Scripturile, învățăturile Sfinților Părinți ai Bisericii și datinile naționale și religioase din moștenirea sârbă. Această învățătură l-a însuflat pe micul Nikola de la bun început. De mic copil, el a dat dovadă de o minte extraordinar de profundă și de dorința de a învăța. Adeseori, în timpul vacanțelor de vară, Nikolai se urca în clopotnița bisericii mari a Mănăstirii Celie, unde stătea ascuns toata ziua, rugându-se și citind. Astfel, datorită înrâuririi mamei sale și a învățăturilor iubitului părinte Andrei, Nikolai părea menit pentru ceva mai mult decât să fie conducătorul satucului Lelici.

După absolvirea clasei a șasea la gimnaziul din Valievo, Nikolai a vrut să intre la Academia Militară, dar nu a putut trece de examenul medical, deoarece era, potrivit comisiei medicale, „prea mic, cu umeri insuficient de lați și fără o constituție puternică pentru astfel de activități.” Aceasta a fost, negreșit, dumnezeiasca voie a Părintelui Ceresc, care nu a dorit ca Nikolai să o ia pe un alt drum, ci să fie ostaș al Împărăției Cerești, nu a celei pământești.

Îndată după aceea, Nikolai a dat admiterea la Seminarul Sfântul Savva din Belgrad și a fost primit să își înceapă studiile de seminarist. Pe lângă materiile obișnuite pe care le studia, Nikolai începu să citească lucrările celor mai de seamă scriitori ai culturii Europene din apus și din răsărit: Shakespeare, Voltaire, Nietzsche, Marx, Pușkin, Tolstoi, Dostoievski și alții. Autorul lui preferat era, fără îndoială, muntegoreanul Petar Njegoș, ale cărui scrieri a început să le citească din primele zile de școală în Valievo. Examenul de absolvire a studiilor din seminar a constat într-o expunere despre poezia și gândirea lui Njegoș. Această expunere, ținută în 1902 la Mănăstirea Rakovița, aflată doar la câțiva kilometri de părtare la sud de Belgrad, i-a uimit nu doar pe colegii, ci și pe dascălii lui. Viața lui Nikolai a fost destul de grea în perioada anilor de seminar la Belgrad. Pentru că nu obișnuia să mănânce prea mult și din pricina groaznicelor condiții de viață de la seminar, Nikolai s'a îmbolnăvit de scrofuloză, o boală care afectează ganglionii limfatici. După încheierea seminarului, Nikolai a predat pentru scurtă vreme în satele Dracici și Leskovaț, precum și în Valievo. În Valievo s'a împrietenit cu Părintele Savva Popovici, pe care îl ajuta în activitățile parohiale și de la care a învățat cum să se implice în viața de zi cu zi a

credincioșilor. În timpul vacanțelor de vară, la sfatul doctorilor, stătea la mare. În aceste perioade de odihnă a scris „Viața lui Bokel, muntegoreanul și dalmatul.” De asemenea, în acest timp, Nikolai a întemeiat un ziar, „Vestitorul Creștin,” în care au apărut primele sale scrieri și articole.

În 1905, datorită inteligenței și a cunoștințelor sale, precum și a activităților sale evanghelice, Nikolai a fost ales, împreună cu alți studenți, să fie trimis pentru a-și continua studiile în Rusia sau în Europa Apuseană. Nikolai a ales să studieze în Europa, la Facultatea de Teologie a Vechilor Catolici din Berna, Elveția. Pe lângă studiile făcute la Berna, Nikolai a studiat în Germania, Anglia și, mai târziu, în Rusia. A primit cea mai bună educație pe care i-o putea oferi Europa Apuseană. A devenit cunoscător chiar și al cărților spirituale și filosofice ale vechii Indii. Această educație a făcut din Nikolai un renașcentist, ale cărui erudiție și profunzime a gândirii erau socotite de toată lumea drept un izvor de cunoaștere și o comoară de înțelepciune și duhovnicie.

În 1908, Nikolai și-a dat doctoratul în teologie la Berna, cu o dizertație numită „Credința în învierea lui Hristos ca fundament al dogmelor bisericii

Libris
Respect pentru oameni și cărți

apostolice.” Această lucrare originală a fost scrisă în limba germană, publicată în Elveția și tradusă mai târziu în Sârbă. În anul următor, 1909, acest adevărat geniu, la vârsta de 29 de ani, și-a pregătit doctoratul în filosofie la Oxford, în Anglia, apoi, în vara aceluiași an, la Geneva. Nikolai și-a scris a doua lucrare de doctorat intitulată „Filosofia lui Berkeley” în limba franceză.

În toamna anului 1909, Nicolae s’a întors acasă din Europa și s’a îmbolnăvit foarte grav de dizenterie. Această boală i-a schimbat viața. Asemenea marelui teolog din primele veacuri creștine, Sfântul Grigorie al Nazianzului (†390, prăznuit pe 25 și 30 Ianuarie), a cărui viață a fost schimbată datorită unui necaz, *Viața Sfântului Grigorie al Nazianzului s’a schimbat cu desăvârșire după ce corabia în care călătorea de la Athena către Cappadokia (Asia Mică) a naufragiat în Marea Egee. El a făcut atunci o făgăduință, iar voia Domnului a fost ca el să fie salvat pentru a-și pune toată îndemânarea în slujba Domnului Iisus Hristos și a Bisericii Sale. (n.a.) Nicolae s’a hotărât să își pună toate darurile și îndemânarea în slujba lui Dumnezeu și a Bisericii Ortodoxe.

Stând în spital aproape două luni, Nicolae s’a rugat din inimă, spunând: „Dacă Domnul are nevoie

de mine, atunci mă va scăpa de boală.” El a făgăduit atunci că dacă se însănătoșește, se va călugări și le va sluji credincioșilor. Și, astfel, doctorul în teologie și filosofie Nikolai a devenit smeritul monah Nicolae. După tunderea în monahism, Părintele Nicolae a fost hirotonit preot în aceeași zi, la 20 Decembrie 1909, în Mănăstirea Rakovița. Ieromonahul Nicolae își închina astfel întreaga viață, întreaga știință și toată îndemânarea în slujba Domnului și a popoului ortodox Sârb. La scurtă vreme, Părintele Nicolae a fost făcut arhimandrit.

După tunderea în monahism, Părintele Nicolae a fost numit profesor la Seminarul Sfântul Savva din Belgrad. S’a descoperit că nu își terminase ultimii doi ani de gimnaziu, clasa a șaptea și a opta, și a trebuit să dea un examen pentru a întruni toate cerințele și a putea ajunge profesor. Comisia înaintea căreia a vorbit Părintele Nicolae a rămas uimită de marea lui inteligență. După cum povestea unul dintre membrii comisiei, ascultând cuvintele sale despre Hristos, toți au rămas înmărmuriți, nimeni nu a mai putut să-i mai pună vreo întrebare sau să mai zică ceva. Înainte de a fi făcut profesor, Părintele Nicolae a fost trimis în Rusia cu binecuvântarea Mitropolitului Dimitrie al Serbiei. Părintele a petrecut mai

Libris
Respect pentru oameni și cărți

bine de un an în Rusia, unde a învățat multe despre credința arzătoare a Rușilor și despre bogăția de credință ortodoxă a țărănilor. În această perioadă, Părintele a scris prima lui mare lucrare, „Credința lui Niegoș.” Unul dintre criticii contemporani a spus despre această lucrare că, din punct de vedere religios-filosofic sau într’un spirit religios critic, tânărul profesor de seminar Nicolae nu este cu nimic mai prejos de Episcopul Cetiniei, Niegoș.

Întorcându-se la Belgrad ca profesor de seminar, Părintele Nicolae a publicat, în 1912, o antologie de predici sub numele de „Predici la poalele muntelui.” Explicând titlul, smeritul Nicolae scria că Hristos a vorbit de pe munte, dar el nu îndrăznește să vorbească decât de la poalele muntelui. În 1914, Părintele Nicolae a scris cartea „Mai presus de păcat și moarte,” o scriere de o uriașă adâncime, dar care atinge, totuși, sufletele oamenilor obișnuiți. Părintele Nicolae îi însufla pe majoritatea studenților săi. Sub înrâurirea și îndrumarea lui duhovnicească, mulți s’au călugărit, s’au preoțit sau au ajuns teologi. Unul dintre ei, Iustin Popovici, un fiu duhovnicesc al Părintelui Nicolae, a ajuns unul dintre cei mai mari teologi ai Bisericii Ortodoxe (prăznuit la 25 Martie). Cu toate acestea, în afara predării filosofiei,

logicii, istoriei și limbilor străine în Belgrad, Arhimandritul doctor în teologie Nicolae Velimirovici a devenit repede o mare personalitate literară Sârbă și un păstor duhovnicesc iubit; în scurtă vreme va deveni și o personalitate internațională.

O dată cu începerea Primului Război Mondial, întreaga Peninsulă Balcanică a fost tulburată. Poporul Sârb era în primejdie și avea nevoie de un conducător care să-l ajute să supraviețuiască crizei internaționale. De aceea, Părintele Nicolae a fost trimis într’o misiune diplomatică oficială în Anglia, căutând să dobândească sprijinul guvernului Englez pentru poporul Sârb aflat în suferință. Părintele obținuse deja doctoratul de la Oxford, așa că autoritățile engleze i-au făcut o primire plină de cinste, potrivit vredniciei sale. Iscusița lui politică s’a vădit în predicile ținute în Anglia, care arătau nu numai o grije adâncă pentru Sârbii năpăstuiți, dar făceau pomenire și de pacea mondială și de felul în care s’ar fi putut realiza acest ideal politic. Pe lângă ajutorul obținut pentru Sârbi, Părintelui Nicolae i s’a acordat și titlul de Doctor Honoris Causa la Universitatea din Cambridge. Scurtele lui tratate „Poruncile Domnului” și „Tâlcuire la Tatăl Nostru” au deslușit multe concepții greșite despre credința ortodoxă.